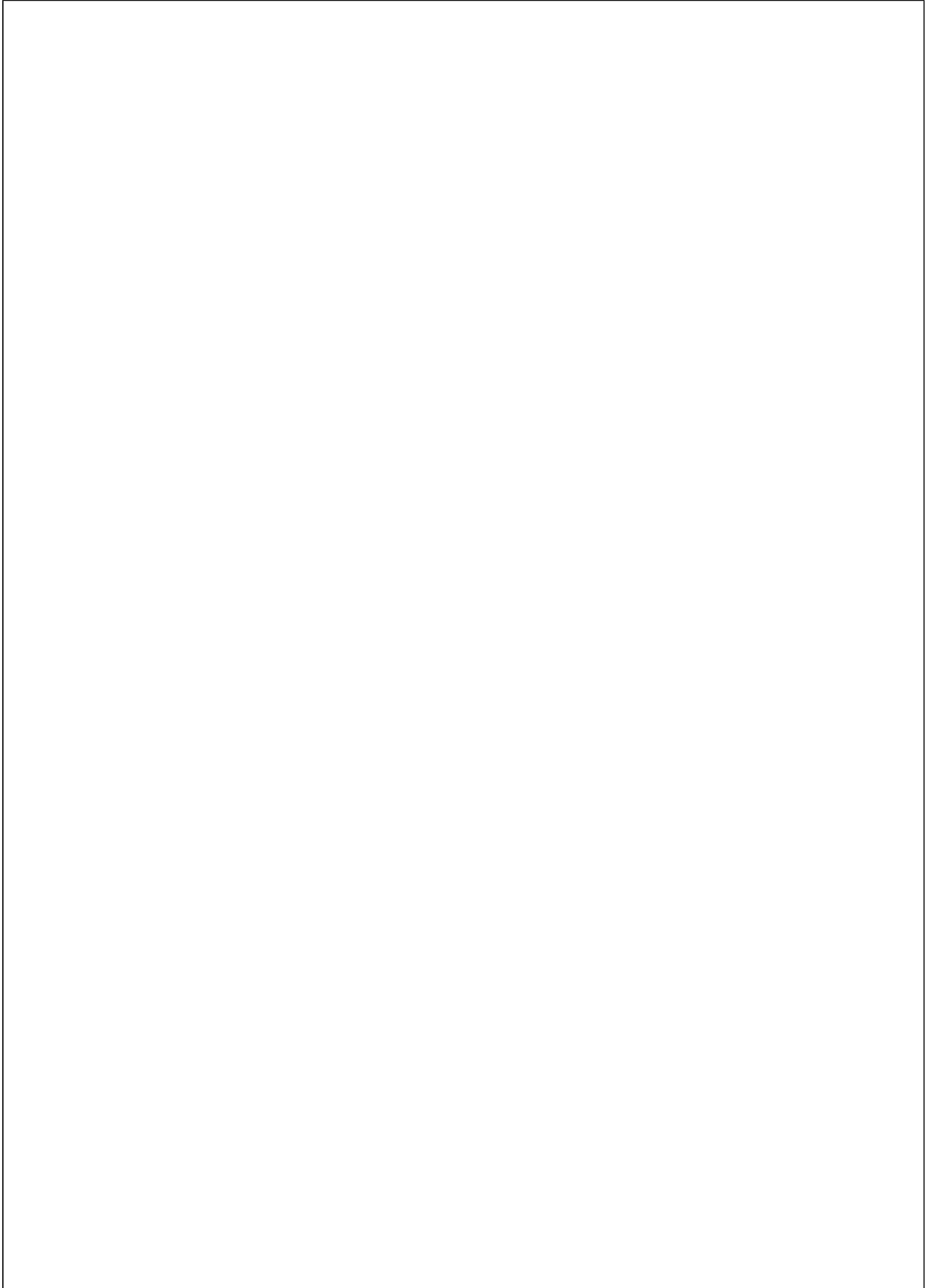

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/205575,Uroczyste-obchody-85-rocznicy-wybuchu-II-wojny-swiatowej-w-Wieluniu.html>

01.03.2026, 07:39

Uroczyste obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej w Wieluniu

1 września 2024 r. w Wieluniu rozpoczęły się obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej. W uroczystościach uczestniczył prezydent RP Andrzej Duda oraz prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

01.09.2024

- Świat wie od zawsze, że wojnę toczą żołnierze. Ale brutalny, zmasowany atak na śpiących, nieuzbrojonych ludzi, na kobiety i dzieci, na niebroniące się i niebronione miasto, zawsze w historii uważany był za akt absolutnego barbarzyństwa. Niemcy zaczęli od tego, że postanowili brutalnie zmiażdżyć Polaków przez zaatakowanie kobiet i dzieci

- powiedział prezydent RP. Podkreślił także to, że tragiczna historia Polski powinna być przykładem dla przyszłych pokoleń:

- Z II wojny światowej wyciągamy ważną lekcję: nigdy więcej nie możemy sobie pozwolić na to, by być bezbronnymi, kiedy obok nas rodzi się czy odradza imperializm!

W czasie uroczystości prezydent Andrzej Duda złożył kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym zbombardowaną synagogę przy ul. Sienkiewicza oraz pod pomnikiem upamiętniającym nalot bombowy na wieluński szpital pw. Wszystkich Świętych 1 września 1939 roku przy ul. J. Piłsudskiego w Wieluniu.

* * *

Działania niemieckiego lotnictwa we wrześniu 1939 r. od dawna są przedmiotem badań polskich historyków, ale ich rezultaty są daleko niewystarczające. Wynika to przede wszystkim z ogromnej skali przeprowadzonych wówczas ataków lotniczych, ich gwałtowności i związanych z tym trudności z ich udokumentowaniem. Przez wiele dziesięcioleci nie było możliwości konfrontowania relacji polskich świadków ataków Luftwaffe z dokumentacją niemieckich sił zbrojnych.

Wśród celów uderzeń Luftwaffe we wrześniu 1939 r. szczególne miejsce zajmuje Wieluń, wówczas niewielki miasto powiatowe, oddalone zaledwie 20 km od granicy polsko-niemieckiej. Niemieckie bombowce nurkowe dokonały na to miasto kilku zmasowanych ataków, które doprowadziły do ogromnych strat ludzkich i zniszczeń materialnych oraz spowodowały masowy exodus mieszkańców którzy zdołali przeżyć.

Tragedia Wielunia przez długie lata nie była szerzej znana. Nie byli zainteresowani w jej upowszechnieniu Niemcy, sprawcy nieszczęścia, którzy zajęli miasto już 2 września. Wiedza o tym, co wydarzyło się w mieście, nie dotarła jak się wydaje do władz naczelnych Rzeczypospolitej, stąd w latach wojny zniszczenie Wielunia nie było nagłaśniane przez stronę polską. Po wojnie, i to dopiero w 1959 r. ufundowano tablicę upamiętniającą ofiary bombardowania. Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Łodzi wszczęła w 2004 r. śledztwo zmierzające do ustalenia

winnych zniszczenia miasta, śmierci wielu jego mieszkańców i postawienia ich przed wymiarem sprawiedliwości.

W ostatnich latach o sprawie Wielunia było głośno i w kraju, i zagranicą. Stało się tak za sprawą szeregu publikacji, którym patronowały lokalne władze i stowarzyszenia. Zainteresowanie mediów wzbudziła lansowana teza, iż bombardowanie Wielunia rankiem 1 września 1939 r. uznać należy za początek II wojny światowej. Liczne publikacje na temat Wielunia i odbywające się tu uroczystości z udziałem najwyższych władz państwowych sprawiły, iż bombardowanie Wielunia stało się także przedmiotem zainteresowania szerszego grona badaczy, którzy podjęli trud dotarcia do źródeł historycznych dotąd niedostępnych.

Fragment książki [*Wieluń był pierwszy. Bombardowania lotnicze miast regionu łódzkiego we wrześniu 1939 r.*](#),
pod red. Janusza Wróbla (nakład wyczerpany)

Polecamy:

- [II wojna światowa](#)
- [Mateusz Zemla: Zbrodnia katyńska w świetle prac Kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki](#)
- [Listy z KL Dachau Wiktora Jacewicza SDB, red. Jarosław Wąsowicz](#)
- [Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945. Tom 3: Dystrykt lubelski Generalnego Gubernatorstwa, wybór i opracowanie Sebastian Piątkowski.](#)
- [Katyń 1940-2020. Zbrodnia - kłamstwo - pamięć](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)